

Partnerskap om forbruksreduksjon av engangsprodukter av plast (plastpartnerskapet)

mellom

Klima- og miljødepartementet

og

Næringslivets Hovedorganisasjon, Virke, HK Norge, NHO Mat og Drikke, NHO Reiseliv, NHO Service og Handel og Emballasjeforeningen (heretter kalt organisasjonene),

og

tilsluttede virksomheter

1. Bakgrunn

- Plast er nyttig i bruk, blant annet fordi stoffet er lett, formbart og holdbart og bidrar til mattrygghet og redusert matsvinn. Plastforsøpling og plastforurensning er også et av vår tids raskest økende globale miljøproblemer. Beregninger har vist at den globale mengden plastavfall vil dobles, tilførselen til havet tredobles og mengden plast i havet nærmere firedobles fram mot 2040 dersom utviklingen fortsetter som i dag.
- Norge har forpliktet seg til å følge opp FNs bærekraftsmål, herunder blant annet delmål 14.1 om å innen 2025 hindre og i vesentlig grad redusere alle former for havforurensning inkludert marin forsøpling, delmål 12.4 om en mer miljøvennlig forvaltning av avfall gjennom hele livssyklusen og 12.5 om å redusere avfallsmengden betydelig gjennom forebygging, reduksjon, materialgjenvinning og ombruk.¹
- Norge bidrar aktivt i arbeidet med å få på plass en ambisiøs global avtale mot plastforurensning. Samarbeid med næringslivet om gjennomføring av tiltak er fremhevet av FN.²
- Virksomheter bidrar allerede til reduksjon av engangsplastprodukter, med innovative produkter og tjenester som bidrar til substitusjon, økt materialgjenvinning og informasjon til forbruker om reduksjon og plastfrie erstatningsprodukter.
- Gjennom EØS-avtalen har Norge forpliktet seg til å gjennomføre EUs direktiv om plastprodukter, som har som formål å forebygge og redusere visse plastprodukters miljøpåvirkning, særlig på det marine miljøet og menneskers helse, og fremme sirkulær økonomi.

¹ <https://www.fn.no/om-fn/fns-baerekraftsmaal/ansvarlig-forbruk-og-produksjon>

² Se for eksempel FN-Resolusjon av 22. mars 2022 5/14 End of plastic pollution: towards an international legally binding instrument s. 2.

- Norge skal i henhold til artikkel 4 i direktivet om plastprodukter redusere forbruket av engangs matbeholdere for hurtigmat eller ta-med-mat og drikkebegre med lokk som er laget helt eller delvis av plast, og det skal oppnås en ambisiøs reduksjon i 2026 i forhold til i 2022.

2. Formål og virkeområde

Partene skal samarbeide om å oppnå en ambisiøs og vedvarende reduksjon i forbruk av engangs matbeholdere for hurtigmat eller ta-med-mat og drikkebegre med lokk som er laget helt eller delvis av plast.³ Partene skal arbeide for å redusere plastforurensning- og forsøpling, fremme en bedre ressursutnyttelse, og arbeide for mer bærekraftige og sirkulære løsninger for de aktuelle produktene.

Partene skal videre bidra til holdningsskapende arbeid for å fremme forbruksreduksjon av disse produktgruppene og andre engangsprodukter av plast.

3. Definisjoner

Med plast menes et materiale som består av en polymer som definert i artikkel 3 nr. 5) i REACH-forordningen jf. forskrift 30. mai 2008 nr. 516 om registrering, vurdering, godkjenning og begrensning av kjemikalier (REACH-forskriften), som kan være tilsatt tilsetningsstoffer eller andre stoffer, og som kan fungere som en strukturell hovedbestanddel i sluttprodukter. Naturlige polymere som ikke er kjemisk modifisert er ikke omfattet av definisjonen.

Med engangsprodukt av plast menes et produkt som er helt eller delvis fremstilt av plast, og som er beregnet for engangsbruk. Dette omfatter også produkter laget av biobasert og bionedbrytbar plast.

4. Reduksjonsmål

Med utgangspunkt i direktivet om plastprodukter artikkel 4 skal partene gjennom dette partnerskapet bidra til at Norge oppnår den nasjonale målsettingen om 50 prosent reduksjon i forbruk av engangs matbeholdere for hurtigmat eller ta-med-mat og drikkebegre med lokk som er laget helt eller delvis av plast innen 2026, i forhold til 2022.

5. Partenes bidrag til forbruksreduksjon

5.1. Organisasjonenes bidrag

Organisasjonene skal arbeide for å redusere forbruket av engangs matbeholdere for hurtigmat eller ta-med-mat og drikkebegre med lokk som er laget helt eller delvis av plast, for eksempel ved å:

- bidra til at det oppnås forbruksreduksjon i tråd med tiltakene i punkt 5.2 så langt de passer,
- oppfordre relevante bedrifter og andre virksomheter innen sitt område til å slutte seg til dette partnerskapet, og ellers generelt til å fremme forbruksreduksjon av engangsprodukter i plast som omfattes av dette partnerskapet,

³ Se vedlegg 1 for en presisering av produkter som omfattes.

- bidra til økt kunnskapsgrunnlag om bærekraftige og sirkulære alternativer ved behov, for eksempel ved å finansiere utvikling av verktøy, hjelpemidler, utredninger, samarbeid om informasjonskampanjer med videre,
- etablere et forum for erfaringsutveksling mellom virksomheter innen den sektoren de representerer om arbeid med forbruksreduksjon, og
- gjennomføre kompetansehevende tiltak i aktuelle bransjer og næringer.

5.2. Tilsluttede virksomheters bidrag

Tilsluttede virksomheter skal med det formål å redusere klima- og miljøbelastning, gjennomføre tiltak for å redusere forbruket av engangs matbeholdere for hurtigmat eller ta-med-mat og drikkebegre med lokk som er laget helt eller delvis av plast, for eksempel ved å:

- Tilby ombruksprodukter som et alternativ til engangsprodukter for ta-med-mat og drikke, og ellers arbeide for å fremme ombruksprodukter som et alternativ til engangsprodukter. Virksomheter, dersom de tilbyr et ombrukssystem, skal arbeide for at systemet for ombruk er brukervennlig og effektivt.
- Gå over til ombruksprodukter til mat og drikke som konsumeres på stedet i restauranter eller på andre spisesteder.
- Oppfordre forbrukere til å benytte ombrukskopp- eller matbeholder ved kjøp av ta-med-mat, blant annet ved å tilby kunden insentiver og fordeler når de unngår bruk av engangsplastprodukter.
- Oppfordre ansatte, gjester og andre potensielle brukere til bruk av ombrukskopper- og matbeholdere fremfor engangsplastprodukter.
- Aktivt vurdere substitusjon og benytte ombruksprodukter og engangsprodukter i andre materialer enn plast.
- Gjennomføre kompetansehevende tiltak i sin virksomhet.

De tilsluttede virksomhetene skal rapportere sine årlige innkjøpsvolum for engangs matbeholdere for hurtigmat eller ta-med-mat og drikkebegre med lokk som er laget helt eller delvis av plast, og hvilke tiltak som er iverksatt.

5.3. Klima- og miljødepartementets bidrag

Klima- og miljødepartementet skal arbeide for å redusere forbruket av engangs matbeholdere for hurtigmat eller ta-med-mat og drikkebegre med lokk som er laget helt eller delvis av plast, for eksempel ved å:

- Oppfordre relevante offentlige virksomheter til å slutte seg til dette partnerskapet, og ellers generelt til å fremme forbruksreduksjon av engangsprodukter i plast som omfattes av dette partnerskapet.
- Bidra til økt kunnskapsgrunnlag om bærekraftige og sirkulære alternativer ved behov f.eks. ved å finansiere utvikling av verktøy, hjelpemidler, utredninger, samarbeid om informasjonskampanjer mv.
- Bidra til økt vektlegging av forbruksreduksjon av engangsprodukter i plast i offentlige innkjøp og anskaffelser.

6. Holdningsskapende arbeid

Partene skal arbeide for å informere og oppfordre forbrukere til å håndtere produkter som er laget helt eller delvis av plast på en miljømessig bærekraftig måte, inkludert redusere forbruk og forsøpling. Dette gjelder alle engangsprodukter av plast og er ikke begrenset til produktene som omfattes av punkt 5.

Forbrukere bør særlig opplyses om følgende temaer:

- muligheter for å benytte ombruksprodukter fremfor engangsprodukter,
- miljømessig god avfallshåndtering av engangsprodukter av plast,
- negative miljøkonsekvenser av forsøpling, og
- mangelfull eller feilaktig avfallshåndtering av plastprodukters påvirkning på avløpssystemet.

Tilsluttende virksomheter har et særlig ansvar for å sørge for at produkter de selv omsetter inkluderes i det holdningsskapende arbeidet.

7. Organisering

Organisasjonene og Klima- og miljødepartementet danner koordineringsgruppen for plastpartnerskapet som vil sørge for en hensiktsmessig felles oppfølging av partnerskapet, eksempelvis:

- tilslutning og oppfølging av tilsluttede virksomheter,
- utvikling av felles rapporteringsrutiner og eventuelt felles indikatorsett for rapportering
- planlegge og gjennomføre årlig møtepunkt for tilsluttede virksomheter,
- gjennomgang og presentasjon av status for måloppnåelse, og
- evaluering og utvikling av partnerskapet.

Det skal avholdes minst ett møte i året i koordineringsgruppen.

Plastpartnerskapet skal årlig, innen 1. april, rapportere til Miljødirektoratet om effekten av plastpartnerskapet ved oppnådd forbruksreduksjon og gjennomførte tiltak.

8. Tilslutning for virksomheter

Virksomheter kan slutte seg til dette partnerskapet gjennom en tilslutningserklæring.

9. Økonomi

Hver enkelt part må selv dekke kostnadene ved sin innsats under plastpartnerskapet.

10. Utvidelser

Koordineringsgruppen skal vurdere utvidelser av formål og virkeområdet for dette partnerskapet, for å fremme hensiktsmessige tiltak som reduserer miljøbelastningene fra plastprodukter.

11. Ikrafttredelse og varighet

Partnerskapet gjelder fra signering. Partnerskapet evalueres i koordineringsgruppen etter 2026.

Partnerskapet er åpent for at andre organisasjoner kan slutte seg til på et senere tidspunkt.

Enhver part kan fritt tre ut av partnerskapet med en måneds skriftlig varsel.

Partnerskapet kan reforhandles eller avsluttes ved vesentlige endringer i forutsetningene for inngåelse.

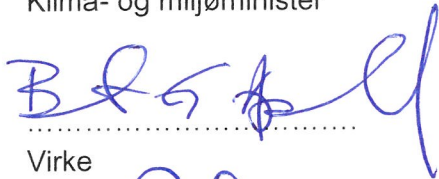
Oslo 2. april 2024

Andreas Bjelland Eriksen
Klima- og miljøminister

Næringslivets Hovedorganisasjon

Virke

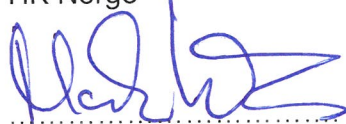
NHO Mat og Drikke

NHO Service og Handel

HK Norge

NHO Reiseliv

Emballasjeforeningen

Vedlegg: Oversikt over omfattede produkter

Oversikt over omfattede produkter

Plastpartnerskapet omfatter to overordnede produktgrupper. Den første er engangs matbeholdere med eller uten lokk for hurtigmat eller ta-med mat og den andre er engangs drikkebegre med eller uten lokk. I dette vedlegget beskrives nærmere hvilke produkter det siktes til, og hvordan man vurderer hvorvidt et produkt er omfattet eller ikke.

1) Engangs matbeholdere med eller uten lokk for hurtigmat eller ta-med-mat

For at en matbeholder skal omfattes av plastpartnerskapet, må tre vilkår være oppfylt:

Maten beholderen inneholder eller er ment å inneholde:

- er beregnet for å umiddelbart spises, enten på stedet eller ta-med (take-away),
- kan vanligvis spises rett fra beholderen, og
- er klar til å bli spist uten ytterligere forberedelser (for eksempel matlaging, koking eller oppvarming).

Merk at matbeholdere som beregnet til å inneholde mat som oppfyller de tre vilkårene også er omfattet, selv om de selges tomme eller ikke er fylt på salgstidspunktet.

Det er to momenter for å vurdere om maten er "beregnet for å umiddelbart spises". Disse er som følger:

- Hvorvidt maten på generelt grunnlag egner seg for å umiddelbart spises. Eksempler på dette er nøtter, smørbrød, yoghurt, frukt, grønnsaker, salater og ferdig tilberedte måltider.
- Det er inkludert eller er festet til beholderen gjenstander som gaffler, kniver, skjeer og pinner og/eller sauser.

Ett moment for å vurdere om vilkåret "spises vanligvis rett fra beholderen" er oppfylt, er som følger:

- formen på matbeholderen gjør det enkelt å spise rett fra beholderen, f.eks. bare ved å åpne den.

Momenter for å vurdere om maten er "klar til å bli spist uten ytterligere forberedelser" er som følger:

- Hvorvidt maten krever ytterligere forberedelser før den kan konsumeres. For eksempel ved frysing, matlaging, koking eller oppvarming, inkludert steking, grilling, baking, risting eller oppvarming i mikrobølgeovn. Vask, skrell eller kutting av frukt og grønnsaker bør ikke anses som forberedelse og er derfor ikke en indikator for utelukkelse, da det kan lett utføres på farten.
- Maten i beholderen kan spises uten å tilsette krydder eller saus (med mindre de leveres sammen med matvaren), kald eller varm, eller andre væsker, inkludert melk, før maten spises, f.eks. når det gjelder frokostblandinger (med mindre porsjonsstore frokostblandinger selges sammen med melk) eller suppepulver.

Tabellen gir noen eksempler på matbeholdere som er omfattet eller ikke:

Type matbeholder	Omfattet
Matbeholder av plast med en porsjon varm mat	JA
Matbeholder av plast med en porsjon kald mat	JA
Matbeholder av kartong med plastbelegg, til varm eller kald mat	JA
Matbeholder i plast med dessert	JA
Matbeholder i plast med grønnsaker eller frukt	JA

Matbeholder i plast med snacks som nøtter eller kjeks	JA
Matbeholder i plast med saus, sennep, ketsjup eller dip	JA
Matbeholder med frossen mat, som krever tining eller oppvarming	NEI
Boks med is som kan spises direkte fra beholderen	JA
Matbeholder med fisk, kjøtt som krever forberedning og ikke kan spises rett fra boksen	NEI
Matbeholder med tørket mat som krever at varmt vann tilsettes (f.eks. nudler, suppepulver)	NEI

2) Engangs drikkebeholder med eller uten lokk

For at et drikkebeholder (inkludert lokk og deksler) skal omfattes av plastpartnerskapet må tre vilkår være oppfylt:

Drikken drikkebeholder inneholder eller er ment å inneholde:

- er beregnet for å umiddelbart drikkes, enten på stedet eller ta-med (take-away),
- drikkes vanligvis rett fra koppen, og
- er klar til å bli drukket uten ytterligere forberedelser.

Merk at drikkebeholder som beregnet til å inneholde drikke som oppfyller de tre vilkårene også er omfattet, selv om de selges tomme eller ikke er fylt på salgstidspunktet. Merk også at flasker eller drikkebeholdere med kork ikke er omfattet.

Lokk og forseglinger er tildekninger som brukes på drikkebeholder for å beskytte drikken som er i beholder. Dette kan være plastfilmer som er forseglet til drikkebeholder og som kan skrelles eller rives av og deretter ikke kan plasseres tilbake på drikkebeholder. Og det kan være lokk som kan ikke forsegle beholder helt, men kan tas av og på under bruk uten å miste sin funksjon.

Tabellen gir noen eksempler på drikkebeholder som er omfattet eller ikke:

Type drikkebeholder	Omfattet
Kopp til kald drikke, laget av 100 % plast (med eller uten lokk)	JA
Pappkopp med plastbelegg som er fylt med drikke	JA
Tomme kopper/glass solgt på rull, laget av 100 % plast eller papp med plastbelegg, til kald eller varm drikke	JA
Tomme kopper/glass solgt på rull, laget av papp med belegg av biobasert eller bionedbrytbar plastdrikke	JA
Flerbrukskopper i plast som selges som en del av et påfyll-system, eller i butikk	NEI
Plastkopp med pulver som krever tilsetning av melk eller vann før innholdet kan drikkes	NEI

Les mer i veilederen fra EU-kommisjonen her: [Commission notice — Commission guidelines on single-use plastic products in accordance with Directive \(EU\) 2019/904 of the European Parliament and of the Council on the reduction of the impact of certain plastic products on the environment \(europa.eu\)](#)